

BALKAN

20. oktobar 2004.

str. 6

POGLED IZ HAGA

ZA POGUBLJENJA U SREBRENICI BEARA TRAZIO POJACANJE

Kada je reč o Međunarodnom krivičnom sudu za bivšu Jugoslaviju, mediji u Srbiji i Crnoj Gori se često ne usredsređuju na važna pitanja. Slično se desilo i sa izveštavanjem o prebacivanju i prvom pojavljivanju Ljubiše Beare, nekadašnjeg generala Vojske Republike Srpske (VRS).

Pošto što je Beara prebačen u Međunarodni sud, mediji u Srbiji i Crnoj Gori usredsredili su se na pitanje da li je on uhapšen ili se dobrovoljno predao, s obzirom da su glavni tužilac Međunarodnog suda i vlasti Republike Srbije izrazili oprečna mišljenja o tome. Na prvom pojavljivanju pred Sudom, Beara je iskoristio pravo da se o krivici izjasni nakon 30 dana i pozvao je druge optužene da se predaju. Nakon toga, mediji u Srbiji i Crnoj Gori počeli su da špekulišu o tome da li se Beara nagodio s Tužilaštvom.

U izveštajima se detaljno ne objašnjavaju razlozi zbog kojih je Beara uhapšen i doveden pred Sud: zločini protiv civila za koje je optužen.

Ljubiša Beara se tereti za učestvovanje u udruženom zločinačkom poduhvatu koji je imao za cilj pogubljenje hiljada bosanskih Muslimana iz srebreničke enklave. Najveći deo tih ubistava dogodio se između 12. i približno 19. jula 1995. Ostala ubistva su se desila najkasnije do 1. novembra 1995. Optužnicom se Beara takođe tereti za učestvovanje u pokušajima da se ta ubistva sakriju tako što su tela iskopavana iz prvobitnih masovnih grobnica i zatim pokopavana u nove grobnice.

Kao što je u presudi Žalbenog veća u predmetu protiv generala VRS Radislava Krstića utvrđeno van svake razumne sumnje, snage VRS zauzele su srebreničku enklavu 11. jula 1995. Hiljade bosanskih Muslimana iz srebreničke enklave, među njima žene, deca i nešto muškaraca, pobjegli su u bazu Ujedinjenih nacija u Potočarima. Istovremeno, približno 15.000 muškaraca bosanskih Muslimana iz enklave, sa nešto žena i dece, krenulo je u zbeg u ogromnoj koloni kroz šumu u pravcu Tuzle. Jednu trećinu ove grupe činila su naoružana vojna lica bosanskih Muslimana. Ostalo su bili civili i nenaoružana vojna lica.

Prema navodima optužnice, početni plan je bio da se po prekom postupku pogubi više od 1.000 muškaraca i mladića bosanskih Muslimana koji su odvojeni od žena i dece u Potočarima 12. i 13. jula. Žene i deca bosanski Muslimani silom su prebačeni na područje pod kontrolom bosanske vojske.

Dana 12. jula, kako navodi optužnica, taj plan je proširen na pogubljenje po prekom postupku preko 6.000 muškaraca i mladića koji su zarobljeni dok su bežali iz Srebrenice u koloni muškaraca bosanskih Muslimana. Većina tih muškaraca i mladića zarobljena je na putu Bratunac-Milići.

Prema navodima optužnice, 13. jula 1995, Beara je lično bio prisutan na putu Bratunac-Milići i bio je odgovoran za sprovođenje u delo plana transporta i prebacivanja zarobljenih na mesta pogubljenja u Srebrenici, Bratuncu, Zvorniku i u blizini tih mesta. Prema navodima optužnice, Beara je izdavao naređenja za zarobljavanje, zatočavanje i transport bosanskih Muslimana zarobljenih duž tog puta.

U optužnici se navodi dvanaest mesta pogubljenja gde su snage VRS i policije po prekom postupku pogubile zarobljene bosanske Muslimane. Na nekim mestima, pogubljene su desetine muškaraca, na drugim stotine, a na nekim i hiljade. U Potočarima su pripadnici VRS i policije odrublivanjem glave pogubili između 80 i 100 muškaraca. U Domu kulture u selu Pilica, pogubili su 500 muškaraca. Na vojnoj ekonomiji Branjevo, pogubili su 1.200 muškaraca, itd.

Osim ovih organizovanih ubistava, u optužnici se navodi da su na jednom broju lokacija snage VRS i policije počinile mnoga oportunistička ubistva zarobljenih muškaraca bosanskih Muslimana. Na jednoj takvoj lokaciji, od mnogih navedenih u optužnici, snage VRS i MUP zarobile su dvanaest muškaraca bosanskih Muslimana iz kolone, vezali ih u šest parova, svima im pucali u glavu i pokopali ih u masovnu grobnicu blizu sela Glogova.

Tokom vremena provedenog u zatočeništvu do pogubljenja, bosanski Muslimani zarobljeni u Potočarima i Bratuncu nisu dobivali dovoljne količine hrane, vode, kao ni medicinsku pomoć. U školi u Petkovcima, gde je bilo zatočeno 1.000 muškaraca bosanskih Muslimana, zatočeni su bili premlaćivani i zlostavljani.

U optužnici se navodi da je, kao načelnik za bezbednost Glavnog štaba VRS, Ljubiša Beara bio odgovoran za postupanje prema svim zarobljenim bosanskim Muslimanima i da je pomagao u provođenju i nadgledanju njihovih ubistava. U optužnici se navodi da je 14. jula 1995. Beara učestvovao u koordinaciji sa štabom Zvorničke brigade VRS u vezi sa problemima sa pogubljenjima zarobljenika u toj zoni odgovornosti. Ujutro 15. jula 1995, Beara je još uvek bio u punoj meri angažovan na operaciji ubistva i ponavljao je svoj zahtev da mu se pošalju dodatni vojnici za pomoć pri pogubljanjima.

U predmetu protiv generala VRS Radislava Krstića, Žalbeno veće Međunarodnog suda utvrdilo je da ubistva u Srebrenici predstavljaju čin genocida. Ljubiša Beara se nalazi u Međunarodnom sudu kako bi odgovarao po optužbama za kršenje zakona i običaja ratovanja, počinjene zločine protiv čovečnosti i za direktno učestvovanje u genocidu.

Outreach Programme
outreach@icty.org